

dvojicu, a št editon a, koja odlučuje u vele-porezu, radi proti izboru te dvojice u velikom porezu.

Sam općinski zakon dade se tumačiti i ovako i onako, jer ostavlja potpuno pravo maloporezovnicima, da si biraju, koga hoće, ako je općinac pripadnik i posjednik.

Ima doduše rješenja prijašnje vlade, gdje u pojedinom slučaju nije potvrđen izbor odbornika, ako je veleporezovnik, a izabran je od maloporezovnika; nu baš u tom slučaju odlučivale su sasme druge okolnosti, a ne obzir na općinsku upravu.

Utok gore spomenutih odbornika nalazi se sada kod vis. zem. vlade, pak mi je čest upozoriti Vašu Presvjetlost na taj predmet, jer je utok vrlo iscrpljiv, a skroz istinit, za što i ovom zgodom jamčim, kao što sam bio posljednji put kod audiencije slobodan potvrditi istinitost ove predstavke.

Još mi je spomenuti, da smo neprestano napadani osobno i u novinama svi mi koji smo isili prosliti pomoći i zaštitu u visoke vlade. Tako u „Samoborskom listu“ već treći put hoće, da nas ruglu i preziru izvrigne protivnički tabor (Pavelićevci) osobito urednik lista, neki učitelj Toni u Samoboru.

Žiteljstvo Samoborsko, koje uva pomoći kod Vaše Presvjetlosti, biti će Vam zahvalno pak te se i u buduće uticati u svojim potrebočama pod zaštitu vis. kr. zem. vlade.

Toliko sam smatrao dužnošću izvijestiti Vaše Presvjetlost, da ne zlorabimo Vašu strpljivost ponovnom deputacijom u istoj stvari, što su namjeravali učiniti učitari, a ja sam im obećao učiniti isto putem ove svoje ponizne poslanice.

Vaše Presvjetlosti najponizniji sluga
U Samoboru, dne 12. rujna 1908.

Franjo Forko
dekan i župnik.

Svi nazočnici, odlični naši zastupnici, pročitali su ovo pismo sa neopisivim ogorčenjem, te su s obzirom na njegov sablažnjivi sadržaj stvorili zaključak, da se sazove čitavo zastupstvo, koje će se još pobliže osvrnuti na ovaj nemoralan dogodaj. Treba li još koju riječ trošiti i tek dokazivati, kako ovo čitavo pismo prikazuje župnika Forka u potpunoj njegovoj slici. Pismo sastavljeno je prema njegovom značaju, puno je izmišljotina i niskih denuncijacija, a pokazuje i dvoličnu igru u njegovom političkom uvjerenju.

Što se napose našeg lista tiče, ovo je prosta podvala od prve do posljednje riječi i kleveta najniže vrste nabačena od župnika Forka na našeg domaćeg učitelja g. Tonija (koga Forka u svojoj neotesanosti naziva „neki“) i to jedino stoga, da ga u očima najviše njegove oblasti oceni i da mu u svojoj bezdušnosti nanese štetu.

Svakako, tko čita „Samoborski list“ znaće, da u njem nikad nije nitko izvrgavao ruglu ni preziru deputaciju općinara, dakle ni g. Toni, te

U školi je bio strogi, ali pravedan, točan i uređan. Šiba mu je duduša puno rabilis, ali to je bilo u duhu tadašnjega vremena, pak re ga uza sve to još danas živući njegovi učenici s velikom zahvalnostju spominju. Prema vađanim i poslušnim učenicima biće blag i bio im je i u kasnijem životu na ruku, gdjegod je mogao.

Herovićovo napredno shvaćanje i stručnu spremu jasno dokazuje i njegova vlastoruko pisana knjižica: „Methodus Josephi Mihælis Herovich, conscripta Anno Dni 1797.“ Nije to samosvojan rad, ali pokazuje, kako se Herović naobrazivao za svoju učiteljsku službu i kako je učio po knjigama tada najnaprednijih metodičara i pedagoga.

U to je naime vrijeme bila najmodernejša metoda Ivana Feibigera, komu je kraljica Marija Terezija povjerila svu upravu nad pučkim školama u svojim naslijednim zemljama. Feibiger je izdao dvije knjižice svoga „Methodenbuch“ — Godine 1796. Izdala je knjižica pod natpisom „Kurzer Leitfaden zur vorge-schriebenen Lehrart besonders für Lehrer auf dem Lande in dem Königreich Ungarn und dessen Kron-ländern“, — što ne biće drugo nego izvadak iz gore pomenutoga Feibigera „Methodenbuch“. I Herovićev rukopis prijevod je iz „Leitfadena“ (Vidi A. Cuvaj: Gradja za povijest školstva. Str. 668.) znak, da je po njemu učio u učiteljskoj školi.

Ovaj „Methodus Josephi Mihælis Herovich“ čudnim se slučajem spasio. Idući ja jednom u školu navratim se do stišnicara (sada pismonoša) Švarića u Samostanskoj ulici i opazim, da ima nekaku knjigu za podlogu ispod svoje vase. Primivši je u ruke vidješ da je to Herovićev vrlo uređeni rukopis i stvar

o tom što župnik Forko podmiče, nema ni traga ni spomena ni u jednom broju našega lista.

Uostalom znade dobro to i sam župnik Forko, ali on je u svojoj krčanskoj i svećeničkoj ljubavi držao nužnim, da okleveće i podvali nedužnom i ovisnom čovjeku, nadajući se, da njegovo djelo ne će na vidjelo. Ovo je čin, koji pobudjuje u nama gnajušanje, a prepustamo poštenu svijetu, da si sam stvorio sud o ovoj žalosnoj raboti župnika Forka.

Jednako prepustamo čestitim ljudima na pravednu rasudbu i onu klevetu Forkovu na samoborsku štedioniku, oko koje se nalaze pošteni i patriotični naši sugradjani, kojima on pokazuje sada crnu nezahvalnost za onu susretljivost, koju je on u svoje vrijeme od njih tražio i našao (kao renoviranje crkve, orgulje i dr.) „Samoborska štedionica“ nije trebala da prouzročuje posvemašnji poraz Forkov kod izbora, jer si je taj poraz Forko sam skrivio svojim poznatim djelovanjem u Samoboru.

Mi bismo mogli prosljediti, ali čemu? — Pismo samo odvije jasno govori, a progovorila je i javnost i njezina je osuda kobna, porazna i ubitčna po župniku Forku.

Već dugo vremena doživljuje on danomice poraz za porazom; ovaj mu je posljednji čin podao smrtni udarac, te je u očima cijelog svijeta, koji pošteno misli, za vazda uništen.

Dr. J.

Domaće vijesti.

Promaknuće. Gosp. Mijo Padarić, kod pristava II. razreda kod kotarske oblasti u Đakovu, promaknut je za pristava I. razreda.

Imenovanje. Naš domaći sin, učitelj više pučke škole u Gilini, g. Vjekoslav Pavlović, imenovan je ravnateljem u istom zavodu. Srdačno čestitamo.

Premještaj. Samoborac, učitelj pučke škole u Sv. Mariji pod Okićem (Repišće) g. Vatroslav Bišćan premješten je na pučku školu u Čilinu.

Promjena odvjetničkoga sjedišta. Ban je dozvolio odvjetniku u Samoboru g. dru. Dragutinu Benaku, da svoje odvjetničko sjedište prenese u Zagreb.

Zaručeni. Gosp. Ante Vuković, perovodni vježbenik kod ovdaljene kotarske oblasti, zaručio se je 11. o. m. s gospodnjicom Alojzijom Gostišću, kćerkom pok. Mije Gostišć, vele posjednika u Gornjem Logatu. Zaručnicima srdačno čestitamo.

„Samoborska“. To je natpis pjesme, koju je odlični naš pjesnik i starina Ivan Vitez Trnacki i ispravio u Samoboru na vidiku naših zelenih bregova, prirodnih lijepota i u dodiru sa našim samoborskim svjetom. „Samoborski list“ donio je nedavno ovu pjesmu u feljetonu, a sada je marni predsjednik naše „Jeka“ g. Kleščić primio skladbu ove pjesme od njenog autora gosp. Trnskoga. Pjesmu je uglažbio, nastojanjem samog pjesnika hrv. glazbotvorca F. S. Viehar, a vec nam njezino ime jamči, da će kompozicija jamačno omiljiti našem općinstvu. Ova popljevica koju će „Jeka“ doskora pjevati mogla bi postići u našem Samoboru, popularnost zato će u prvom redu ići hvala g. vit. Trnskom.

Pregledba lječarstva. 9. o. m. pregledali su povjerenstveno zem. vrhovni lječnik dr. Ignat Thaler i sveč. prof. pharmakognosie dr. Julie Domac ovdješnju lječaricu g. Mirku Kleščić, koja je odnedavna smještena u novosagradišnoj kući i uređena upravo na velegradski. Povjerenstvo je pregledavalo lječaricu čitav dan, te pronašlo u najboljem i naj-

vrijedna, da se sačuva. Švarć mi je drage volje dade, a ja je kasnije predado ravnatelju Miljanu Langu za školsku knjižnicu. Gosp. Lang je gotovo čitav „Methodus“ objelodano u školskom listu „Napretku“ (Broj 41-47. god. 1899.) poprativši ga zanimljivim bilješkama i osvježivši uspomenu na ovog odličnog školnika. Danas se „Methodus“ čuva u školskom muzeju u Zagrebu, kamo i najbolje pristaje.

Bit će i za naše čitače zanimljivo, ako se osvrnemo na ovu knjižicu i navedemo njezin sadržaj. Što se u njoj navodi tražilo se tada od moderne i napredne škole. Velimo: tražilo, ali da se to postizavao samo u većim mjestima, gdje je bilo obrazovanih i spremjenih učitelja, to se samo po sebi razumije.

Školska se obuka započinjala u kotaru zagrebačkom 20. listopada, a u svakom polječu bila je pauza i to od 15. rujna do 20. listopada, te od 10. srpnja do 1. kolovoza. Za feriju mogla su djeca pomagati roditeljima kod poljskog rada. Školu su bila dužna polaziti djeca sa 6 godina, a mora ih se dati u školu makar i navršila 13. godinu.

Učitelj je imao dva kataloga, u jedan je upisao djecu, te ono što je predavao u školi, drugi je bio katalog „marljivosti“, u koji je bilježio izostavke učitelje. Učitelj je bio sabranjeno kremarende, uviranje kod posvetilišta i svadbi i sl. Na ispit učitelje su se nagradile, naročito novčane i to iznajprije najboljim učenicima u napretku, a onda u vlasnici.

Iza uvoda dolazi poglavje „od podstavljanja dece vu občinskom“, zatim „od onoga, kaj se vu občinskim školama vučiti mora“ (od poznavanja slov, od Sabotovanja itd.), i napokon „od onoga, kaj škola, ili navučitelj vu občinskim školama pred otima imati, i poteg

zornjem redu. U smislu postojećih propisa ispitivanje je tom zgodom dr. Domac vježbeniku gdjelicu. Kamler iz lječarske prakse i teorije, te je potonja pokazala u tom pogledu najljepši uspjeh.

Vatra u Samoboru. 1. o. m. o podne upalila se na dosad nepoznati način kugljana g. Franje Budija, koja se nalazila uz njegovu kuću na Trgu Leopolda Salvatora. Kako je bio krov katraniziran, bio je sav trg odmah u dimu, a vatra se velikom brzinom širila. Prijetila je i pogibao, da će prijeći i na obližnje objekte. Vatrogascima, koji su se pod zapovjedništvom g. Lesca u tili čas skupili, zahvaliti je, da je vatra brzo uguljena i uklojena svaka daljnja pogibao.

† Josip Pričilić, stari općinski službenik, koji je do 40 godina vjerno vršio službu opć. poljara, a mnogo godina učinio svjetilike po našem trgovistu, umro je u dobi od 71 godine. Laka mu zemlja.

Za Šmidženov spomenik prisjeli su nadalje ovi prinosi:

Prigodom imendana g. dr. Juratovića sabrano g. Mirko Kleščić 3 K.

„Saleti“ prigodom izleta u Samobor na uspomenu Stj. pi. Miletića 14 K.

Pučka čitaonica u Samoboru prigodom veselice nakon glavne skupštine K 770.

U krčmi g. Marka Herciga sabrano u malom društvanu K 150.

Ukupno K 2620
Prije iskazano K 71069

Ukupno K 73688

Daljnje prinosne prima g. Franjo Švarć.

† Margarita Kocjančić. Ova starica Samoborska udova iz pokojnog dugogodišnjeg mjesnog zaca u Samoboru, Franje Kocjančića, umrla je u Zagrebu, u 87. godini svoga života. Laka joj zemlja!

Drzovit projekat. 6. o. m. došao neki „fremtar“ u dučan gdjice Ivke Ceraj u Livadićevu ulici, koji je projekatio. U dučanu je ostavio nekaki zametak, a njoj je pokazao samokres napunjen sa pet oštih naboja, izjavivši, da taj samokres imade za porabu, i to za one, koji bi ga otjerali, kad dodje tražiti milostinju. Poslije je prošao obrtničkom ulicom pa na trg, a onda se opet povratio u dučan, gdje si je uzeo svoj paket i uputio se prema Gornjem kraj. Međutim je Ivka Ceraj javila ovaj slučaj stražaru Kalingaru, koji se odmah dao u potragu za oboružanim „fremtarom“ i našao ga kod Alojza Molana, kamo je bio učao. Upitan za samokres ne htjede priznati, da ga ima, već se svom silom opro stražaru, koji ga je htio odvesti u pritvor. Uto su došli u pomoći i drugi ljudi kao i nadstražar Paljuk, te bude neznanac svlađan i odveden u zatvor. Kod njega se pronađao samokres i putna iskaznica, iz koje se vidi, da se zove Ivan Bencek, sluga, dok je pred stražarom tvrdio, da je trgovac, a kod Molana da je postolarski pomoćnik. U djeпу je imao nešto slično, a omotu jednu košulju još viažnu, jer ju po svoj prilici negdje na sebi ukrao.

Tolika oslijeda. 25-godišnji momak Juro Urbančić u Lugu vratio se tek od vojništva. Prekučer dne 13. o. m. poslije podne zavadio se za svojim 18-godišnjim bratićem Vidom Bortasom radi obiteljskih razmica, kad potonji odape hitac revolverom u Jurin truh. Sva je prilika, da su nastriješena crijeva. Prva je potom odjedjenom pružena još iste veteri, a juter je transportiran u bolnicu u Zagreb.

Poštar. U sedi Stupniku općine Stupnik nastala je u večer dne 6. o. m. vatra u Stupniku Mate Jakopinu te je u tili čas Izgorio Stagaj i staja Petra Jakopinu. Nije poznato, kamo je vatra nastala. U Stagiju i

česa se on vu svojoj službi ravnati mora“ (od velikote školske službe, od mudrosti navučetela i dr.). Tu se nalaze i školske zapovedi za decu i učitelje. Što je način, da učenik svomu učitelju i riječu i činom izražava dužno poštovanje, da ga ljubi i bude mu pošoran, a kazne i opomene zahvalno prima. Kad osavija školu treba da dodje k učitelju, da mu salutira za njegov trud. Napomješte se, kako im se vredni učenici svoje gospode (djeca — kroz vlasti prema vlasti). Prof svojih gospodki pak imaju okrejuće pokorni i podložni biti. Ako se zavrti svojom gospodkom, tak naj vre zdravila svojega školskoga učenika, stani i pred njima nikao negnjeće vlasti.

Dopraskimo je bilo, da se protiv nevaljivih spotrebljuju tanka šiba za male i srednje djele, a tanka poličica za odraštaje učenika.

U trećem dijelu toga rotkopisa načinimo partiju: „Od Sabotovanja“. Prenosimo je radi onih, koji po ovoj metodi nijesu učili za svoje mladost.

„Vakse i male slove školskoga ABC zatočili velike na čvoriči tukup školskim učenim posao, da je vescinici doista zadata dobro vredni misterija. Na obodnih krajevima su u čvoriču bojene III. bojene zvane — gospodki tak pridružiti, kamo male slove, vakuši putem i male emosijevima tak pridružiti, kamo vježbama stoji u tenu, da deca trage vescinu i nešto učiti. Što je vescina Sabotovanje vescina; vre Sabotovanju dosta nepravilni misteriji pristi, nego njihov ABC na Sabotovanju krajeg u ruke da“.

(nastavak sa slj.)

u staji bila je spremjena sva ljetina, koja je potpuno izgorjela. Steta cijeni se na 7770 K. Imovina nije bila osigurana, te su se žitelji obratili na zem. vladu za potporu.

Skitalice. Dne 1. listopada prijavilo je ovdje-njem redarstvu više stranaka, da se u Samoboru skiku dvije osobe posve sumnjive.

Rečena dvojica bila je uhićena, a za preslušavanje iskazao je jedan, da se zove Janko Janković, a drugi Gligo Vukadinović te da idu u sv. Janu kupovati bikove za braću Gavrilović u Petrinji.

Trgovišno poglavarstvo obratilo se na gradsko poglavarstvo Petrinju, da presluša Gavrilovića da li je navod ovih istinit, no odanele je dođao odgovor niječan.

Pozvani opetovanje da kažu istinu, iskazao se je Vukadinović za putnog iskaznicom, dok je Janko Janković, koji nije nikakove legitimacije imao, svedučil ostao kod svog prijašnjeg lažnog navoda. Napokon priznali da je lagao, iskazao je, da se zove Milan Barać, te da ide na Rijeku a putuje iz Velike Kaniže, kroz Zagreb da ne smije jer je na izgon osudjen, pak mora kroz Samobor u Jastku itd.

Oba skitnice radi besposlenosti otprijavljeni su popratnicom u njihov zavjet i to Barać u Vališ selo, kotor Slunj, a Vukadinović u Podgorač kotor Nadice. Kad ih je stražar pratilo u Zagreb iskočio je Barać iz jurećeg vlaka ispod donjeg Sjenjevca i pobegao ne-tragom. Vukadinović je predan grad. redarstvu u Zagreb, da ga dalje prati.

Dijete upalilo kuću. U selu Braslovju, općina Podvrh upalilo je četiri godišnje dijete Dragutin Repinac igrajući se žigicama kuću vlastitoga oca. Kuća je izgorjela, a vrijeđala je 1200 K. Osigurano nije bilo ništa. Stjepan Repinac prijavljen je kot. sudu radi slaba nadzora nad djecom.

Redarstvene vijesti. Na štetu željezničke uprave ukradena je jedna sisaljka od bunara vrijedna 50 K. Potraga za počiniteljem ostala je bez ispjeha.

Mikuli Krčeliću u Demerju protio je netko do 2 i pol hiljada. Radi ove štete prijavljeni su sudu se-lijaci Juro Krčelić i Filip Kuftinac.

Dragutin Martinjak, služak kod mlinara Dragutina Ljubića pokrao je od 1. kolovoza do 1. listopada na štetu svoga gospodara 1 vreću posija, 35 kg kuruze i 2 vagana ječma sve u vrijednosti od 25 K 10 fil. Ukradene je predmete Martinjak nekomu prodao. Uhićen je i predaje se sudu.

Seljak Marko Jandrečić posjekao je Miji Jandrečiću u Klakama, opć. Galgovo, 100 komada kestenovih stabala. Prijavljen je kot. sudu.

Ubo ga nožem. U Kravaričanskom selu, opć. Hrv. Stupnik, mrzi već dugo Florijan Lisac (Batin) na svoga susjeda Tomu Batinu, a iz ove međnje navelio je na nj prošlog tjedna nožem, te ga je izbo iznad laka i otraga u lijevu lopaticu.

Radi kradje bicikla. Opt. blagajnik u Stupniku Valentim Tomazetić, došao je 7. o. m. u selo Remetinec, te se ondje svratio u kremu Lepić, da pregleda kao potrošar piće. Tom je zgodom ostavio pred krčmom svoj kotač. Idući onuda cestom seljak Stefan Rožić iz Obreža, sjedne na bicikl i poveze se na njemu prema svomu domu. Tomazetić opazivši tata, dade se za njim u potjeru. Kad je stigao Rožića ovaj već nije imao usta se bicikla, a na pitanje, gdje je kotač, odgovori, da on za nj nezna. Sada nasto medju obojicom natezanje, tako da je Tomazetić morao u svuoj obrani ispaliti iz revolvera hitac, kojim je Rožića lako ozlijedio u desnu nogu, dok je blagajnik zadobio u ledju ozljede kamenom. Bicikl je pronadjen po samom oštećeniku u ku-kuruži kod selja Brezovice.

Zlostavljanje blaga. Mito Babić iz Horvata, opć. Stupnik otpustio se 11. o. m. sa svojim upregnutim volovima kući iz Samobora. Pred kutom Franje Zelenčića stao je Babić najednom tako udarati po svojim volovima da je svogo blaga pod Samobor udaraca ostalo usmjereno sklaniti u vis, te je te tek onda prestao zlostavljati kad je po oružničkom stražmeštu pozvan na rad. Babić je prijavljen kot. oblasti.

Umaril od 1.—15. listopada. Ema Butollo, 161 bruseta, 8 mjes., Rambergova ulica, od kulture crnjevija. — Josip Prlić, našlagač i opt. poljer, 71. godinu; Gajeva ulica, od greške na srcu. — Danica Jakopac, di-jete opterata, 1. god., Semestenska ulica, od srpske močgovnih opni.

Novinskički vijestnik

Područna čitaonica i knjižnica u Samoboru. održavala je dne 4. o. m. svoja redovita glavna go-dišna čitaonika. Kako se iz izvještaja izjavila, blagajnik i knjižnica vidi, ova je čitaonica u svome poslovnim godinom upravo bila u neprovođenju te broj lica 112 čitaonika, a drži gotovo sve čitaonice u svom poslovnim godištu te neće više biti u potrebi ova te više blagajnik i knjižnica za svoju knjižnicu. Kad izbori odborni izbora je došao, odbor je došao i odbor, te je došao na delu ova čitaonica vrijedni i smrtonosni predstavnik g. A. Filipac. — Prema izvještaju, predočili čitaonici čitaonice ne bude više u potrebi, a propovijedajuča čitaonica goće uz svog predstavnika odbora i odbornog predstavnika predstaviti niskotko ugodniju čitaonu u nepristupljenoj sobi, i se nato domaći pustiti.

Gospodarstvo.

Tamanjanje žitnog molja. Iz izvještja gradskog poglavarstva u Karlovcu razabrala je kr. zem. vlasta, da se u okolini grada Karlovca pojavio u žitnjacima, hambarima i u ostalim spremstvima žita t. z. francuski žitni moljac, koji napada sve vrste žita i počinje na njemu veliku štetu.

Budući da nije mogućnost isključena, da se taj štetnik i dalje raširiti, pozivaju se pucanstvo, da odmah čim opazi kakove štetnike na žitu, prijavi to svom opć. poglavarstvu. Kr. zem. vlasta odredit će, iza izvida, daljni postupak i obranu od štetnika.

Uspostavljeni promet sa blagom. Kr. kot. oblast nam javlja: Promet u inozemstvo sa rogatim blagom i konjima iz mjesta Samobora, koji je bio po-radi bedrenice kroz 40 dana prekinut, jest opet uspostavljen naravno sa propisanim marvinskim putnicama.

Svinjska zaraza u Samoboru proglašena je pre-stalom te se tuzemni promet sa svinjama iz mjesta Samobora opet dozvoljuje.

Kako ljubi.

Iz „Zapisaka sa seća“. Napisao Radelle Franjo Magjer.

Debeli hlad, postije srpanjske vrućine, izmamio ljude iz onih zadužljivih kiljera. Nekud kô oživili. Pomicali se hitnije i zakoračili do klupi pred kućom i tu posjedali. Dječurija se naganja oko šamceva, anksiju, dedaki zapalili lulu, i momci ašikuju, bake i snaže divane. A bilo te večeri tim zanimljivije, jer se imalo za koji dan odlučiti, od koga će lijepa Ankona Radževićeva primiti jabuku.

— Jal' će od Peroševa Stipe, jal' od Steponkova Mitre . . .

Perošev Stipe momak od oka, ljepušast, mio . . . no siroma ubogi. A drugi . . .

— He—he—he—ē . . . glad' bradu. Mitre j' gazda čoek . . . nema zabave.

— Jok! Ne c' ona 'voga . . . ona c' Stipu. Njeg' ona voli . . . a 'di s' voli . . . ona c' Stipu. Znam ja sve . . . oš dok su bili malečci. Ev' volik . . . onda s' već milovali . . . A onda posil' — i krežuba baka zažmiruće obješenjački. Ja . . . bože mi' prosti grijhe . . . nij' čoek od drva . . . pa indikar. Živ' ti oni kô čoek i žena . . . 'est, duže mi' . . . ja to znam.

— A — a bi' c' 'vako . . . ' oče.

Još iste večeri došla Ankona k nama po poslu, donijeta mljeko.

Bila je vrio zamamna, ljepušasta. Odijelo na njoj skladno i ono njezinu obliku i punano tijelo isticalo se, a grudi sve igraju, čim se samo makne. Oči žive, pa kad trene — sve zatckle . . . reke . . . pale . . .

Pripovijedala nam i o svojoj mladosti i ono o Stipi, da je istina . . .

— Pa koga ćeš, sada? od koga ćeš primiti jabuku? Od koga?

Oči joj slijevnu još jače i sjetlo pritajenoga se razbukti u njezinu duši. Premiljivala u sebi prema onoj: i bi, i ne bi.

— Mill mi s' Stipo, ma . . . Tu se i opeta za-misli: Onaj mi s' mill, ali u 'voga . . . u Mitre . . . Sto miljih: taj t' rani tri ranjenika . . . tri debele —

Br. 2670.

OGLAS.

U Samoboru, dne 8. listopada 1908.

Kr. zem. vlasta, odjel za unutarnje poslove izdala je slijedeću

nakredite

kojom se propisuju hygienske mјere za pekarske i slastičarske radnje.

§ 1. Sve prostorije, u kojim se pecivo i slastiće izrađuju i prodavaju moraju odgovarati propisima zakona o zdravstvu od 25. ožujka 1904. i gradjanskog reda, imajući određene od prostorija, koje služe inaktivnim svrhama, naročito od stanova i ne smiju biti u neposrednoj blizini zdravstva, niti u svim ciljima zdravstva i izljeva kroz njih voditi.

§ 2. Svaka pekarska i slastičarska radnja mora biti providjena dobrom ventilacijom, te se mora svaki dan nakon svršetka posla izdatno zatrčiti, a namještaj i podova radnica valja dnevno temeljito očistiti.

§ 3. Radne prostorije i prodavaone moraju imati čvrste, ravne i glatke podove bez pokotina, koji štite od propadanja posušne vode. Stolje i stropove u radnim prostorijama valja svake godine najmanje jednogodišnjim a koliko nisu očišćeni takovom bojom ili načinjeni od takove tvari, koja se malo daje prati. U potonjem slučaju imajuće se voda u dobrom stanju uzdržati.

§ 4. U svakoj radnji se smiješiti toplomer. Toplomer u radnji ne smije premašiti i to u prostoriji gde je smješten pod 30° C dočim u ostalim prostorijama za vrijeme radnje 30° C a za vrijeme dok radnja traje 20° C. Broj napomena imaju se tako odnositi,

da na svaku osobu otpada najmanje 10 čet. m. zraka, pol čet. m. prozorne i 2 čet. m. podne površine.

§ 5. Radione, hladione, skladiste i prodavaone, uopće sve prostorije imaju se držati u uzornoj čistoći, kao i sav namještaj i sve sprave i spreme koje se rabe u pekarskom i slastičarskom obrtu. U gore označenim prostorijama zabranjeno je bezuvjetno spremanje predmeta, koji se neupotrebljavaju u pekarskom ili slastičarskom obrtu, naročito zabranjeno je smještenje diva ili inih predmeta u ili na pećima.

§ 6. U svakoj radnoj prostoriji mora biti dovo-ljan broj hygienskih pljuvačnica koje se moraju svaki dan oprati. Pljuvanje na pod, pušenje, šnofanje i žvak-kanje duhana u radnim prostorijama je strogo zabranjeno. Radne prostorije imaju se od gamadi pomalo čistiti i čuvati.

§ 7. U radnji zaposlene osobe imaju za vrijeme zaposlenja barem košuljom i gačama biti odjevene. Odjeća za radnju mora u opće biti od takove tkanine koja se lako dade prati.

§ 8. Radnike, koji boluju na kojoj priljepljivoj ili gnusnoj bolesti, zabranjeno je zaposliti.

Obrtnici i njihovi pomoćnici i naučnici dužni su, kada nastupe obrt odnosno kada stupe u posao, iskazati se liječničkom svjedodžbom o zdravlju svome u obliku potvrde o zdravlju u poslovnoj knjizi. Svjedočbu takvu izdaje ureda radi oblasni (gradski) liječnik, a svaki je poslodavac ako je o tom osobno osvjeđen, te namještencu kažniv po §. 14. o. n. koji pridrži zaposlenog na kužnoj (zaraznoj) ili gnusnoj bolesti oboljelog pomoćnika (naučnika) odnosno ako svoje oboljenje ne prijavi poslodavcu.

Poslodavac imajuće bedit nad tim, da si radnici prije rada sa čistom vodom i sapunom temeljito operu ruke i podlaktice i da si očiste nokte. Prema tome se imajuće pobrinuti, da im u tu svrhu stoje na razpolaganje izdašnih spremi za pranje i sapuna i da svaki radnik dobije najmanje po jednogput na tjeđan čisti ručnik.

§ 9. Zabranjuje se obradivanje tjestova sa nogama i polaganje peciva na podove. Četke (kele) za nakvašenje peciva imaju se prije prvočne porabe iskuhati zatim osušiti i istresti te prije daljnje porabe iskuhati zatim osušiti i istresti te prije daljnje porabe u vreloj vodi oprati a voda za (pranje) nakvašenje peciva mora biti besprikorna, pošto četke i voda mogu sadržavati razne klice pogibeljnih zaraznih bolesti, dospjevši takove klice na pecivo, ugrožavaju zdravlje i život troščeg općinstva. Četke od slame (praznog klasja) mogu sadržavati klice „Aktinomyces“, zrakaste glijivice, a one od žletinja ili konjskih dlaka, klice bedrenice, sugije itd. dočim voda može biti okužena klicama pošaline, kolere, grize itd.

§ 10. Sjedili i ležati na namještaju za priredjivanje peciva i slastičica te poraba radnih prostorija u ine svrhe, naročito za spavanje i umivanje zabranjuje se najstrožije.

§ 11. U radničkim stanovima mora na osobu odpassi najmanje 10—15 čet. m. zraka, svaka soba mora biti providjena otvorivim prozorom i mora biti loživa.

Svaka osoba mora imati za sebe svoj krevet, nu zabranjeno je namještenje kreveta u etažama.

Rublje za krevete imaju se promijeniti barem i svakih 14 dana ili ako se mijenja osoba koja krevet upotrebljuje.

Radnički stanovi i njihov namještaj imaju se držati u najvećoj čistoći.

§ 12. Jedan primjerak ove naredbe imajuće se na vidljivom mjestu u radioni i prodavaoni pekarskih i slastičarskih radnja postaviti uz označku kubičnog sadržaja radnih prostorija ter broja, radnika, koji se prema §. 4. o. n. mnagu u njima zaposli.

§ 13. Svi poslodavci dužni su u roku od jedne godine, nakon proglašenja ove naredbe svoje radione radničke stanove i skladišta urediti odnosno preudesiti u smislu ove naredbe. U slučaju neprovedivosti imajuće se iste napustiti. Rad, stanovanje i skladanje u njima može se samo u tom slučaju nastaviti, ako to upravna oblast na temelju mnenja zdravstvenog izvjestitelja iznimno dopustivim pronađe.

§ 14. Poslodavci koji propise ove naredbe prekrše, kazniti će se prema propisima §. 38. zak. čl. XXVIII. 1893. novčanom globom do 600 K, a namještencu po propisima §. 37. istoga zakona globom do 200 K. U slučaju neutjerenosti globe imaju se postupati u smislu §. 165. obrt. zakona (zak. čl. XVII. 1854.) a osim toga odgovara prekratitelj još prema zakonu o zdravstvu te prema kaznenom i gradjanskem zakonu, ako je uslijed propusta uslijedila kakova nezgoda.

Načelnik:
Cop.

Javna zahvala.

Smatram si za dužnost ovime si, našem dobrovoljnom vatrogasnom društvu, te gradjanstvu, koje je prigodom polara moje kugljane poljoprivredno u pomoći priskočilo i tako svojim radom predusreluo veću nesreću, ovim putem izraziti moju najtopliju hvalu.

U Samoboru 14. listopada 1908.
Franjo Bud.

